

Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö koskien asetusmuutosta ilmailulta rajoitetusta alueista ilmatilamuutosta 2025 varten

LAUSUNTOPYYNTÖÖN VASTAAMINEN – SMART WINDPOWER OY / YLITORNION TUULIVOIMA OY NÄKÖKULMIA TUULIVOIMAN JA ILMATILAN KÄYTÖN YHTEENSOVITTAMISESTA

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää toimittamaan lausunnon viimeistään 25.11.2024 lausuntopalvelu.fi-sivuston kautta tai liikenne- ja viestintäministeriön kirjaamoon (kirjaamo.lvm(a)gov.fi) käyttämällä tunnusta VN/29402/2024.

SMART WINDPOWER OY:N / YLITORNION TUULIVOIMA OY LAUSUNTO

Kiitämme liikenne- ja viestintäministeriötä kutsusta antaa lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi ilmailulta rajoitetuista alueista. Smart Windpower Oy on kehittänyt useita tuulivoimahankkeita Lapin lounais- ja länsiosassa mm. Tornion, Yli-Tornion, Tervolan, Pellon ja Rovaniemen kunnissa.

Suurin osa asetusluonnoksessa perustettaviksi ehdotetuista tai uudistettavista ilmatilan rajoituksista liittyy sotilaalliseen maanpuolustukseen. Jokainen uusi ilmatilan rajoitusalue tarkoittaa myös valvontatehtävän laajentumista, jonka suorittamisesta syntyy uusia rajoituksia tuulivoimarakentamiselle. Tämä näkökulma näyttää puuttuvan perustelumui-
stion luonnoksesta.

Puolustusvoimien lausunnoista on tullut yksinään tuulivoimahankkeita pysäyttävä tai mahdollistava lupa, vaikka aluevalvontalaissa, jolla lausuntomenettely perustellaan, ei säädetä tuulivoimaan liittyvistä Puolustusvoimien menettelyistä.

Ilmailulain 158 a §:n toisen momentin mukaan ”Liikenne- ja viestintäviraston on myönnettävä lentoestelupa, jos lentoturvallisuus ei vaarannu ja jos suunnitellun esteen aiheuttamaa haittaa lentoliikenteen sujuvuudelle voidaan käytettävissä olevilla lentomenetelmän suunnittelukriteereillä vähentää siten, ettei se aiheuta lentopaikan pitäjälle kohtuutonta haittaa tai vaikeuta lentoliikenteen sujuvuutta.”

Kokemuksemme on, että Liikenne- ja viestintävirasto ei ole asettanut estelupien käsittelyn perusteeksi hakemilleen lausunnoille sisällöllisiä laatuvaatimuksia, jotta edellä mainitun 158 a §:n toisen momentin vaatimusta lentoestelupien myöntämisessä voitaisiin Liikenne- ja viestintävirastossa noudattaa.

Lentoturvallisuuden vaarantumisen edellä mainitussa ilmailulain 7.11.2014/864 kohdassa katsomme tarkoittavan kaikkea lentoliikennettä, myös valtion ilmailua sekä lentoasemien ulkopuolella tapahtuvaa yleisilmailua.

Kaikkiin lupaprosesseihin tulisi liittyä hyötyjen ja haittojen lain hengen mukainen puntarointi, eikä yhdellekään taholle tulisi syntyä yksipuolista veto-oikeutta, jonka perusteita ei saateta missään vaiheessa yksityiskohtaiseen tarkasteluun.

Address	Invoice address	Phone	Business ID
Smart Windpower Oy	Smart Windpower Oy	+358 40 532 0008	2482680-0
Rauhalantie 4 B 104	PL 43802		Registered office: Ylöjärvi
33480 YLÖJÄRVI	00063 LASKUNET		www.smartwind.fi

Liikenne- ja viestintäministeriö ei ole järjestänyt lentoestelupaprosessille etu- ja jälkikäteistä valvontaa tai julkista raportointivelvoitetta, jonka nojalla lupaprosessia voitaisiin kehittää ja

johon osallistumalla tuulivoimayhtiöt, hankkeita kiinteistöverottavat kunnat ja maakuntien lentoasemat voisivat jalostaa lentoestelupamenettelyä paremmaksi.

Pitkä kokemuksemme on, että estelupien tarkoitus on suojella voimassa olevaa ilmatilaa, eikä toimia lain tarkoittamalla tavalla mahdollistajana, josta seuraisi korkean rakentamisen, Puolustusvoimien tarpeiden ja lentoasemien toiminnalle tarpeellisen ilmatilankäytön yhteensovittaminen.

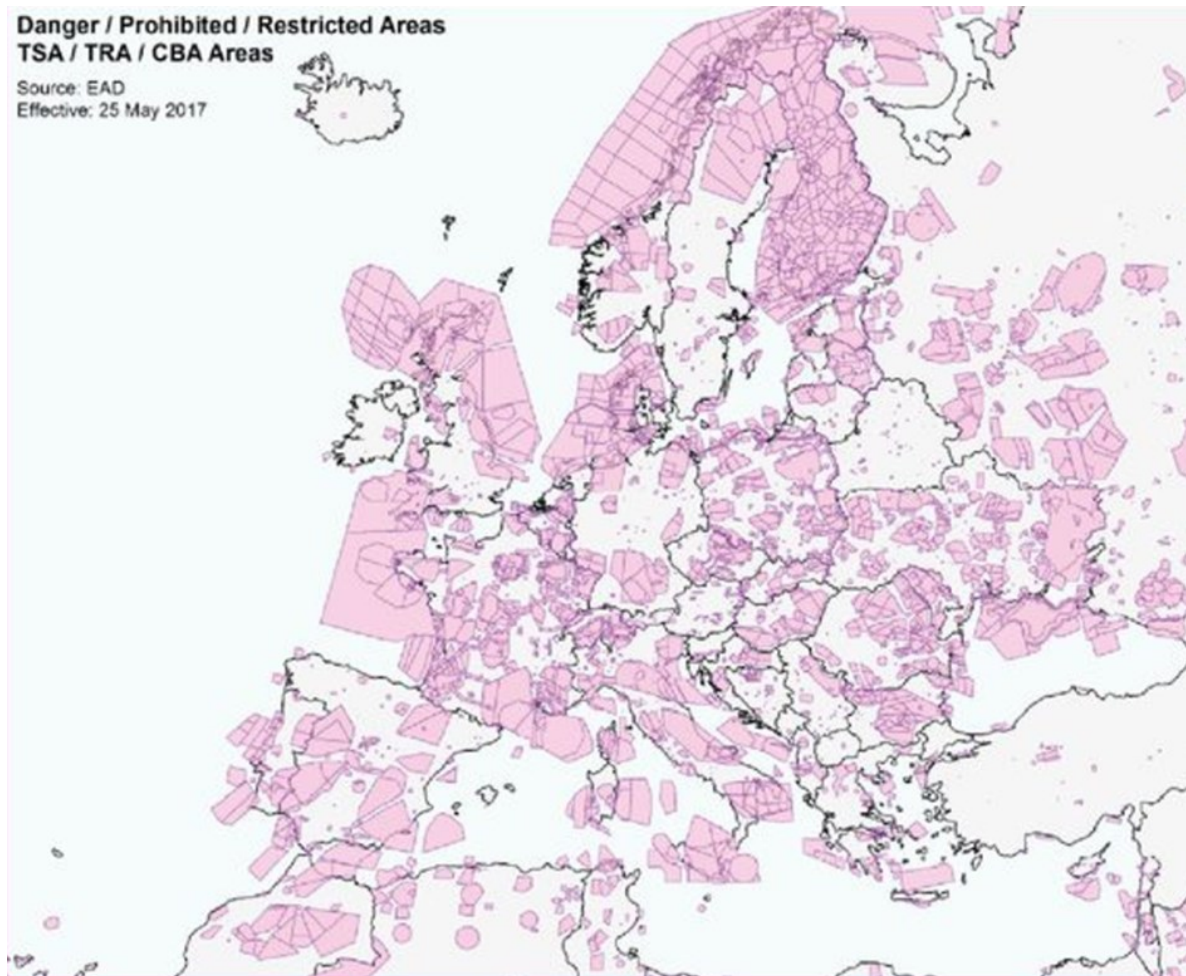
Sotilaallisen maanpuolustuksen käyttämien teknologioiden rajoitukset ja mm. Ilmavoimien toimintaan liittyvien valvontalaitteiden kapasiteetin suojaaminen myös harjoitustoiminnassa käytettävien ilmatilan osien alapuolella, lähes maanpinnan tasoon saakka, on aiheuttanut hankkeidemme keskeytymisiä tai pakon luopua kannattavan tuulivoimalakorkeuden tavoittelusta.

Voidaan ajatella, että sotilaallisen maanpuolustuksen järjestämiseen liittyvän varautumisen ja harjoitustoiminnan kannalta ei ole hyödyllistä, että rajoituksin ja lupamenettelyin rakennetaan ja ylläpidetään toimintaympäristöä, jollainen on olemassa vain Suomessa. Kansainvälisessä toiminnassa tuulivoimaloihin ja tuulivoimaloiden aiheuttamiin häiriöihin valvonta ym. järjestelmissä on kuitenkin valmistauduttava.

Hankkimamme asiantuntijamielipiteen mukaan asetusluonnoksessa luetellut tilapäiset erillisvarausalueet (TSA) kattavat Suomen vastuulla olevan ilmatilan kokonaan tekemättä eroa valvotun ja valvomattoman ilmatilan välille. Suomen ratkaisu on eurooppalaisittain ainutlaatuinen, eikä selity pelkästään maamme geopolitiisella asemalla.

Lisäksi edellä mainitun mielipiteen mukaan valvomattomaan ilmatilaan ei voida perustaa Valtioneuvoston asetuksella toiminnallisesti päteviä, yhdelle käyttäjälle suljettuja erillisvarausalueita, joita yksittäin tai yhdessä lentotoimintaan käytettäessä ulkopuolinen lentotoiminta oikeasti olisi rajattavissa varausalueen ulkopuolelle.

jatkuu seuraavalle sivulle

Kuva EAD / Jens Albek, SAS

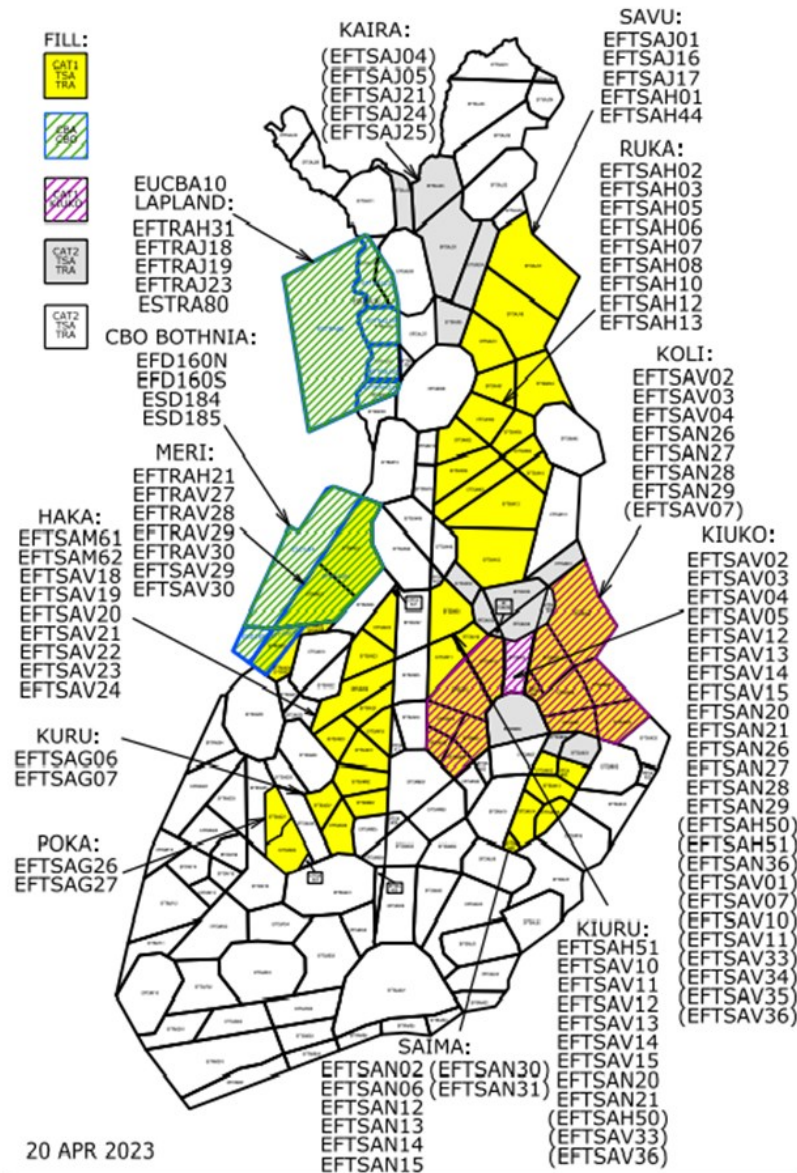
Erillisvarausalueiden lentoturvallisuus voidaan varmistaa vain valvontateknologialla, joka on erilaista siviili- ja sotilasilmailussa. Kaikkia rajoituksia ilmatilaluokituksen mukaiseen valvomattomaan ilmatilaan perustettaessa tulisi ottaa huomioon ilmatilan valvonnan järjestäminen.

Länsi-Lapisa on maiden rajat ylittävä ja kahden maan ilmatilaa yhdistävä, meren yläpuolelle yli 3000 metrin korkeuteen sijoittuva sotilasilmailun CBA-harjoitusalue. Tämä alue on sotilaalliselle maanpuolustukselle peruste estää alle 300 metriin ulottuva tuulivoimarakentaminen laajoilla alueilla Lapin lounais- ja länsiosissa. Puolustusvoimilla ei ole halukkuutta suostua ehdotuksiin CBA-alueiden rajojen muuttamisesta tai lentotoiminnan kehittämisestä, jotta tuulivoimarakentamiselle aiheutuvia haittoja voitaisiin vähentää.

Address	Invoice address	Phone	Business ID
Smart Windpower Oy	Smart Windpower Oy	+358 40 532 0008	2482680-0
Rauhalantie 4 B 104	PL 43802		Registered office: Ylöjärvi
33480 YLÖJÄRVI	00063 LASKUNET		www.smartwind.fi

Valtion rajat ylittävä toiminta -

Cross Border Operations (CBO)

Kuva Traficom/ILMAVE ASM-toimintakäsikirja 2.3, voimassa 18.4.2024 alkaen toistaiseksi.

CBA-alueiden perustamiseen liittyvän valtiosopimuksen toimeenpanemiseksi laadittu valtioneuvoston asetuksen perustelumuistio, lausuntopyyntö tai asetuksen luonnoksesta saadut lausunnot eivät huomioi lainkaan, että 3000 metrin korkeudessa olevan, kaukana tuulivoimahankkeistamme sijaitsevan, harjoitusalueen valvonta aiheuttaa isoja rajoituksia tuulivoiman rakentamiselle.

Address	Invoice address	Phone	Business ID
Smart Windpower Oy	Smart Windpower Oy	+358 40 532 0008	2482680-0
Rauhalantie 4 B 104	PL 43802		Registered office: Ylöjärvi
33480 YLÖJÄRVI	00063 LASKUNET		www.smartwind.fi

Edellä kuvatun asetushankkeen asiakirjat löytyvät tunnuksella VN/11950/2022.

Kaikkia ilmatilarajoituksia perustettaessa tulisi huomioida valvonnan järjestäminen ja teknologia, jota aiotaan käyttää. Kaikkien ilmatilarajoitusten (P, R ja D tai TSA ja CBA) tarpeellisuus tulisi tarkoin harkita ja rajoitusta ehdottavan tahon tulisi kyetä esittämään kattavasti vaikutukset, joita ulkopuolisille tosiasiallisesti aiheutuu.

Ilmatilarajoituksen valvonnan järjestämisen kustannusten ja vaikutusten tultua tarkemmin arvioituksi olisi perusteita tehdä vertailu kunkin rajoituksen aiheuttamista hyödyistä ja haitoista laajemmassa yhteiskunnallisessa ja taloudellisessa yhteydessä.

Jokaiseen ilmatilarajoitukseen liittyy aina sen valvonta. Kaukaa järjestetty valvonta on kokonaisuutena edullista, mutta rajoittaa muiden mahdollisuuksia järjestää omaa toimintaansa ja siirtää kustannuksia kolmansille tahoille.

On huomattavan erilaista, järjestetäänkö valvonta rajoitusalueen sisä- vai ulkopuolelta. Kaukaa tapahtuva valvonta muuttuu Suomessa tällä hetkellä rajoituksiksi mm. tuulivoimarakentamiselle, mutta tätä ei huomioida lainkaan ilmatilarajoituksia perustettaessa.

Ilmatilan rajoitukset eivät saa tarkoittaa, että valvonta ja rajoitusalueella tapahtuvan toiminnan johtaminen kyetään järjestämään vain jopa satojen kilometrien etäisyydellä olevia taloudellisesti tärkeitä toimintoja rajoittamalla.

Loppumielipiteenämme haluamme tuoda esille, että tällä hetkellä Suomen hallituksen asettaman työryhmän selvitys tutkakompensaatiosta puolustusvoimille itä-suomen alueella on hyvä ja kannatettava edistysaskel eteenpäin puolustusvoimien tutkatoiminnan ja tuulivoiman yhteensovittamiseksi. Tärkeintä olisi kuitenkin saada samanlainen malli koko Suomen alueella niihin kohteisiin, jossa tätä puolustusvoimien tutkahäiriö ongelmaa esiintyy mahdollisten tuulivoimapuistojen osalta.

Edellä esitetyin perustein Smart Windpower Oy esittää, että lausuntopyynnön asia VN/29402/2024 valmistellaan uudelleen kokonaisvaltaiset taloudelliset vaikutukset ja korkean tuulivoimarakentamisen tarpeet huomioiden.

Ystävällisin terveisin

Kalle Riihikoski

Kalle Riihikoski
Toimitusjohtaja, hallituksen jäsen
Smart Windpower Oy / Ylitornion Tuulivoima Oy

Address	Invoice address	Phone	Business ID
Smart Windpower Oy	Smart Windpower Oy	+358 40 532 0008	2482680-0
Rauhalantie 4 B 104	PL 43802		Registered office: Ylöjärvi
33480 YLÖJÄRVI	00063 LASKUNET		www.smartwind.fi